

Gdje, zapravo, počinje 'Apsurdistan'?

IMAŠ ELEKTRANU, VRATI MIROVINU!

Iako bi netko mogao pomisliti da se netko u Hrvatskoj dosjetio još jednom 'kreativnom' načinu kako popuniti proračunske rupe, a posebice one u mirovinskom sustavu, tužna priča zapravo dolazi zapadno od Sutle. Naime, prema novom slovenskom zakonu iz područja mirovinskog i invalidskog osiguranja, prihod od prodaje električne energije iz vlastitog malog elektroenergetskog postrojenja smatra se dovoljnim razlogom za isključivanje iz mirovinskog sustava. Drugim riječima, svi slovenski umirovljenici koji su na svojem krovu izgradili sunčanu elektranu, sada su izgubili pravo na mirovinu, a također moraju vratiti svu mirovinu koja im je isplaćena od dana kada je elektrana počela isporučivati električnu energiju u mrežu.

Po svemu sudeći, čini se da 'Apsurdistan', naziv za zemlju u kojoj ništa ne funkcionira i gdje su zakoni, propisi i javna uprava (!) sami sebi svrha, odavno premašuje područje omeđeno Savom, Unom, Drinom i Mocenigovom linijom (naime, kao podrugljiv naziv za svoju domovinu, na svojem ga je posljednjem albumu iskoristila odlična bosanskohercegovačka grupa 'Dubioza Kolektiv') pa ni ono omeđeno Dravom, Dunavom, Sutlom, Kupom i Jadranskim morem, već bi se moglo reći da obuhvaća cijelo područje 'od Vardara do Triglava'. Tome je najbolji dokaz priča iz susjedne Slovenije, gdje se vlasnicima sunčanih elektrana koji su ujedno u 'zlatnom dobu', odnosno umirovljenici nedavno dogodilo nešto uistinu apsurdno.

Na 15. konferenciji 'Obnovljivi izvori energije i učinkovita uporaba energije za Sloveniju do 2030', koju je 16. lipnja ove godine organizirao Savez društava za biomasu Slovenije sva

je izlaganja zasjenilo ono koje je održao gosp. Stanislav PAVRIČ, a koje je započelo sljedećim riječima: "Uzalud struka govori o tome kako postići održivo društvo kada država bez srama uništava civilizacijske vrline i pljačka građane!". Njegova je priča jednaka priči još 25 slovenskih umirovljenika koji su ujedno i vlasnici malih sunčanih elektrana na krovovima svojih kuća, a kojima je na osnovi odredbi novog Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju (Ur. l. RS 96/2012), poznatog i po kratici ZPIZ-2, slovenski Zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje (ZPIZ) oduzeo mirovine! Naime, Zavod je zauzeo dvojbena stajalište iz spomenutog Zakona, prema kojem se vlasnici sunčanih elektrana bave prihodovnom djelatnošću, što je smatra dovoljnim razlogom za oduzimanje zaslužene mirovine.

Umirovljenici ili poduzetnici?

Spomenuti gosp. Pavrič je u mirovinu otišao kao inženjer elektrotehnike i energetičar, a gotovo cijeli radni vijek proveo je baveći se energetikom i investicijama. Pri tome je sudjelovao i na projektima iz područja obnovljivih izvora, između ostalog i na gradnji sunčanih elektrana i vjetroturbina uz slovenske autoceste. Nakon umirovljenja, kao ekološki svjestan građanin, na krov svoje kuće postavio je sunčanu elektranu snage 4,9 kW, koja je viškove proizvedene električne energije predavala u javnu elektroenergetsku mrežu.

No, u slovenskoj javnosti se nerijetko može primijetiti stav koji postoji i u Hrvatskoj, a to je da su vlasnici sunčanih elektrana poput brojnih poduzetnika kojima je jedini cilj zarada, a pri tome se ona ostvaruje na osnovi viših cijena električne energije. Ipak, to nije to baš tako. Uostalom, gosp. Pavrič je u svoju elektranu uložio oko 9000 eura i mnogo vlastitog rada i truda, a iz proizvedene električne energije pokrivaju se potrebe obiteljske kuće, dok oko 15% proizvodnje, odnosno viškove, otkupljuje lokalni operator distribucijskog sustava. Na osnovi zajamčene otkupne cijene za razliku potrošene i predane električne energije prihod iznosi oko 600 eura godišnje, dok pogonski i troškovi održavanja iznose oko 140 eura godišnje, rate kredita i amortizacija 700 eura godišnje, a porezi i paušalna davanja još 800 eura godišnje. To zapravo znači da ekološka elektranu uzrokuje gubitke oko 1000 eura godišnje! Skup hobi, zar ne? Promotri li pak rad elektrane u razdoblju od početka pogona, 10. rujna 2013. do isključivanja iz pogona, 14. ožujka 2014. godine, ukupan ostvareni prihod iznosio je svega 43 eura! No, gosp. Pavrič bi za cijelo to vrijeme morao državi, odnosno ZPIZ-u vratiti isplaćenu mirovinu u ukupnom iznosu 5100 eura. Kao da je

on sam proizvodio električnu energiju, a ne njegova elektrana!

Naime, početkom proljeća ZPIZ ga je obavijestio o zahtjevu za oduzimanjem mirovine i povratom svih uplaćenih sredstava tijekom rada elektrane. Istoga dana kada je dobio tu obavijest, gosp. Pavrič je elektranu isključio s mreže i odjavio se iz registra proizvođača električne energije pri Agenciji za javnopravne evidencije i usluge (AJPES). Dakako, istodobno se žalio na odluku o oduzimanju mirovine, no vrlo brzo su i prvostupanjska i drugostupanjska žalba odbačene. To znači da je odluka o oduzimanju mirovine postala konačna i na nju više nije moguća žalba. Pri tome se čini da je vlasništvo nad sunčanom elektranom neko posebno kažnjivo djelo jer, prema slovenskim zakonima, oduzimanje mirovine nije predviđeno ni za najteže kriminalne radnje.

Prema odredbama spomenutog Zakona, predviđeno je da se svim umirovljenicima koji se bave prihodovnom djelatnošću, mirovina zamrzava, uz iznimku iznajmljivača soba i onih koji se bave tradicionalnim obrtima. U skladu s time, ZPIZ je pronašao 568 umirovljenika širom Slovenije koji se bave prihodovnim djelatnostima, no većina ih je potpadala pod razne 'iznimke' i preostali su uglavnom vlasnici sunčanih elektrana kojima su mirovine, u skladu s time, odmah 'zamrznute', odnosno oduzete. Očito je da se pri tumačenju i provođenju Zakona otišlo u krajnost, što je u konačnici dovelo do nepravdičnih posljedica, a time i do sumnje u ustavnost cijeloga Zakona.

Što sada?

Kako će se cijela priča završiti i to u zemlji koja se u Hrvatskoj uzima kao uzor kada je riječ o primjeni Sunčeve energije, i gdje se, već odmah nakon prelaska granice odmah mogu primijetiti brojne sunčane elektrane po krovovima obiteljskih kuća i seoskih gospodarstava, za sada je teško reći. Umirovljenici - vlasnici sunčanih elektrana kojima je tako oduzeta mirovina su se udružili i traže pravdu! Istodobno su zatražili osobnu odgovornost od svih koji su uzrokovali tako, po njima (a i po logici stvari) pogrešnu i neustavnu odluku o oduzimanju mirovina, a ponajprije od nadležnih u Ministarstvu za infrastrukturu i prostor (koje je u Sloveniji nadležno za energetiku), a potom i u Ministarstvu rada, obitelji, socijalne politike i jednakih mogućnosti jer ih sve smatraju odgovornima za neusklađenosti zakona iz područja mirovinskog osiguranja i energetike. No, kako su u Sloveniji nedavno održani parlamentarni izbori, čini se da od tih zahtjeva za osobnom odgovornošću pojedinih dužnosnika neće biti ništa, jer će na njihova mjesta ubrzo doći netko drugi.

Ipak, valja se nadati da će razum pobijediti i da će slovenski umirovljenici - vlasnici sunčanih elektrana u konačnici ostvariti pravo na mirovine, za što su cijeli svoj radni vijek izdvajali iz svojih plaća, a ne da će poput mnogih umirovljenika preko Sutle i Kupe (pa i mnogo šire) poslovnu priliku morati tražiti kopanjem po kontejnerima. Isto tako, valja se nadati i da se netko neće dosjetiti i takvu odredbu, u skladu s onim već notornim "Tako se to radi u Europi", uvesti u Hrvatskoj! ■